Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 4. Wilnia, Niadziela 26 Studnia 1930 h. Hod VI (XIV).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Bieł. KRYNICA" kaštuje na hod—6 zał., na paŭhoda — 3 zał., na 3 miesiacy — 2 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEN.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj — 40 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej špalcie.

Sumnyja rezultaty polskaha školnictwa.

U wilenskaj abšarnickaj hazecie „Słowo" (Nr. 14 z dn. 18 I. s. h.) apisywajecca wypadak, jaki zdaryŭsia ŭ w. Trybaŭcy kala Bieniakoń (niedaloka Wilni). Tam troch chłapcoŭ wiečaram pabili kamieńniami miajscowuju wučycielku dy tak mocna, što taja zlahła. Wioska Trybaŭcy katalickaja, naahuł spakojnaja, asabliwa starejšaje pakaleńnie, balšawickaj pracy abo biełaruskich hurtkoŭ, jak piša „Słowo", tam nia čuwać; wučycielka nia mieła ni z kim nijakich asabistych sprečak; chłopcy, što napadali, nie rabili hetaha ani z nahaworu, ani pomsty, nia byli pjanymi — dyk što mahło wyklikać hety dziki pastupak? — pytaje „Słowo".

Pierš čym adkazać na hetaje pytańnie, „Słowo" adznačaje, što takija napady nie adzinočny, jany zdarajucca časta i zdarajucca nia z boku starejšaha pakaleńnia, uzhadawanaha ŭ škole rasiejskaj, ale z boku maładziejšaha, wyšašaha z škoły polskaj! Što-ž takoje stałasia?

Pryčynu zła bačyć „Słowo" pieradusim u mechaničnym nawučańni maładzieży ŭ polskaj škole biez zwaročwańnia naležnaj uwahi na ŭzhadawańnie moładzi.

Tak, ščyraja praŭda! Ale my chacieli-b źwiarnuć uwahu „Słowa" jašče na adno: — polskaja škoła nia tolki nie daje biełaruskim dzieciam dobraha ŭzhadawańnia, ale jana słaba nawučaje i „mechanična". I tak — biełaruskaje dzicia, prachadziŭšy niekalki hadoŭ u polskuju školu, nia ŭmieje jak śled pisanaha pračytać, užo nie haworačy, kab siakoje-takoje piśmo napisać. Woś jakija rezultaty nawat „mechaničnaha" nawučańnia ŭ polskaj škole!

Chto-ž tut winawat?

Nam zdajecca, što tut winawaty pieradusim polskija wučycieli. Kažam — polskija, kab adroźnić ad wučycialoŭ biełarusaŭ. Wučyciel — palak, pryjechaŭšy na biełaruskuju wiosku, nia bačyć nijakaha sensu bracca ščyra da pracy, jon spaŭniaje tolki swaju pawinnaść, kab mieć chleb i być u paradku prad swaim inspektaram. Ab dzieciach jon nia dbaje, jamu nawat nie ŭ haławie zaniacca ŭzhadawańniem dziaciej, da čaho jon, praŭdu kažučy, časta i sam nie padhatawany, jon bolej zaniaty swaimi sprawami, dyj pašto trudzicca i dla kaho? dla čužoha narodu, „dla przeklętych białorusinów", jak jany časta wyražajucca. Nia warta — kažuć jany i robiaca „mechaničnymi wučycielami, płatnymi hramafonami, jakija kožny dzień adyhrywajuć naležny kawałak. Woś u hetym i budzie hałoŭnaja pryčyna mechanizacyi nawučańnia biełaruskich dziaciej, kab choć krychu wiedali polskuju mowu.

Tut chacieli-b my źwiarnuć uwahu jašče na adnu pryčynu bankructwa polskaj škoły na biełaruskich ziemlach — a hetaj pryčynaj budzie wialikaja dalečynia, prosta propaść pamiž dušoju polskaju i biełaruskaju. Wy nia wiedajecie, panočki, jakaja čužaja i dalokaja dla biełarusa polskaja duša i polskaja mowa! Nia kažam tut ab prawasłaŭnych, ale ab biełarusach katalikach, katoryja anijak nia mohuć dobra pryswoić sabie polskuju mowu, jak wytwar polskaj dušy i ŭ wačoch čystych pałakoŭ zaŭsiady buduć „rusinami". Woś hetaja dalečynia i admiennaść dušy biełaruskaj i polskaj moža buduć najhałaŭniejšaj pryčynaj bankructwa polskaj škoły ŭ našym krai.

Hetaja admiennaść z adnaho boku znieachwočwaje wučycielaŭ da pracy i prywodzić da mechanizacyi nawučańnia; z druhoha boku — praz niekalki hadoŭ mučyć biełaruskich dziaciej i ŭ rezultacie wiadzie da šybańnia kamieńniami... u swaich wučycielaŭ.

My znajem takija biełaruskija wioski, dzie polski wučyciel čujecca, jak pradstaŭnik panujučaj nacyi niedzie ŭ dalokaj i čužoj Indyi, pasiarod warožaha narodu. Nia pieršynia bačyć polskich wučycielaŭ, jakija bajaccca taho nasielnictwa, pasiarod jakoha žywuć. Woś jakija adnosiny panujuć pamiž polskim wučycielstwam i biełaruskim nasielnictwam u našym krai.

Jak-ža nam adniaścisia da hetych prajaŭ u žyćci našaj wioski?

Bačačy takija nienarmalnyja adnosiny, my pawinny jašče z bolšaj siłaj zaklikać našaje hramadzianstwa, kab damahałasia ad polskaha ŭradu, pawodle isnujučych zakonaŭ, biełaruskaj školy, bo tolki jany zdolejuć prabudzić u dušy biełaruskich dzietak luboŭ da wyšejšych ideałaŭ i skirawać ich na šlach karysnaj pracy dla swajho narodu. A prad hetym treba załažyć biełaruskija wučycielskija seminaryi, jakija padhataŭlali-b dobrych, addanych swajmu narodu wučycielaŭ. Woś tolki hetaki šlach wiadzie da azdaraŭleńnia našaj wioski. Usie inšyja šlachi, jakija wychodziać z palityčnych metaŭ i skirawany badaj wyklučna da polonizacyi biełarusaŭ, nie daduć ničoha dobraha; jany nie spolonizujuć, ale tolki sapsujuć našu moładź. My nia dumajem, kab polski ŭrad, abo polskaje hramadzianstwa mieła takija mety. Za tym my i zaklikajem da naprawy ciapierašniaj školnaj palityki.

Z žyćcia biełarusaŭ ŭ Łatwii.

Nadychodziačy ahulny spis nasialeńnia ŭ Łatwii, jaki adbudziecca 11 i 12 lutaha s. h. prabudziŭ nac. mienšaści ŭ Łatwii da ažyŭleńnia dziejnaści. Hetaje ažyŭleńnie my bačym i pasiarod biełarusaŭ, ale nie u takoj miery, ŭ jakoj chaciełasia-b bačyć. Tymčasam raboty šmat, uświedamleńnie narodnych mas jašče wielmi słabaje, dziejnaść intelihiencyi biełaruskaj dahetul była niewialikaja i raźbitaja. Žniwo sapraŭdy wialikaje, ale rabotnikaŭ mała.

Što datyča ŭświedamleńnia biełaruskich narodnych masaŭ u Łatwii, dyk jano jašče nie nastolki mocnaje, kab mahło špiracca i hołasna zajaŭlać ab swajej narodnaj prynaležnaści. I nia tolki zajaŭlać, ale i dachadzić swajho prawa być zapisanym takim, jakim jość ŭ sapraŭdnaści, a nie takim, jakim chočacca pierapiščyku.

Ab słabaści biełaruskaha ŭświedamleńnia świedčać wybary ŭ łatwijski Sojm. Dahetul biełarusy pa swajmu špisku pasła ŭ sojm nie prawiali, adziny biełaruski pasoł hram. Pihuleŭski, jak wiedama, prajšoŭ pa špisku łatwijskaj soc. demokratyčnaj partyi. Pryčynaj hetaha była razdroblennaść biełaruskaj intelihiencyi ŭ Łatwii i, jak my ŭžo kazali, słaboje ŭświedamleńnie narodu. Dawoli skazać, što pracent hałasujučych biełarusaŭ byŭ najnižejšy tady, kali najwyžejšy byŭ u niemcaŭ. Zrobim paraŭnańnie. I tak, kali my aznačym učaście niemcaŭ adzinkaj (1), to ŭ łatyšoŭ užo budzie 0,70, u pałakoŭ—0,48, u rasiejcaŭ—0,87, a ŭ biełarusaŭ tolki 0,30! Značyć u try razy mienš, jak u niemcaŭ! Adhetul i adna z pryčyn niaŭdačy na wybarach.

A jak staić sprawa biełaruskich škoł? Taksama nia nadta dobra. U 1921-22 h. było 46 pačatkawych školaŭ, u dalejšych hadoch lik dajšoŭ da 50 (1925 h.), ale ŭ nastupnych hadoch užo źmieniwajecca i na 1929 hod astajecca tolki 31 škoła. Aproč hetaha isnuje ŭ Dzwinsku dziaržaŭnaja biełaruskaja himnazija. Woś i ŭsio. A tymčasam možna było-b mieć kudy bolej biełaruskich škoł. Treba wiedać, što ŭ Łatwii nia treba padpiswać, zaświedčywać i pasyłać školnamu inspektaru roznych deklaracyjaŭ, tak jak heta robicca ŭ Polščy. Tam sprawa školnictwa naležyć da samaŭradaŭ, samaŭrady majuć prawa zakładańnia takich škoł, jakija adkazwajuć charaktaru nasielnictwa hminy, pawietu, horadu. Prytym samaŭrady dajuć škole nia tolki kwateru, łaŭki i ŭsiałakuju nawukowuju pamač, ale nawat wyznačajuć wučycielaŭ. Ministerstwa aświety hladzić tolki za naležnym wykanańniem školnaj prahramy i naahuł kiruje sprawami pedahohiki.

Dyk u pieršuju čarhu biełarusy pawinny imknucca da taho, kab mieć hołas u samaŭradach, pawinny jak adzin čaławiek brać učaście ŭ samaŭradawych wybarach i prawodzić swaich ludziej. Ale kab ich prawieści, treba ŭznoŭ-ža ŭświedamlać masy i skranuć ich da bolej aktyŭnaha hramadzkaha i palityčnaha žyćcia.

Kab zrabić hetuju rabotu, warta było-b padumać ab załažeńni adumysłowaha T-wa, majučaha na mecie prabudžeńnie narodu da hetakaha žyćcia. Najlepš byłob, kab toje T-wa ŭziało na siabie trud dabiwacca rodnaj škoły. Hurtki henaha T-wa ładzili-b pa wioskach pradstaŭleńni, wiečaryny, pašyrali-b biełaruskuju kulturu i razam z hetym narodnaje ŭświedamleńnie. Barani Boža tolki ad takoha T-wa, jak źmioršaje cichaju śmierciu T-wa biełarusaŭ-wybarščykaŭ u Łatwii! Nia pryniasło jano nijakaj karyści ni dla narodu ni dla tych, chto jaho zasnowywaŭ.

Kančajučy hety karotki ahlad žyćcia biełarusaŭ u Łatwii, chacieli-b jašče raz zaklikać ich da bolšaj dziejnaści i da suwiazi z druhimi centrami biełaruskaha žyćcia. Hetaj suwiazi na žal biełarusy z Łatwii nie paddzieržywajuć, zamknuŭšysia ŭ ciesnym kruhu swaich intaresaŭ. Nia treba chiba dakazywać, što takaja suwiaź była-b wielmi karysnaj dla ŭsich.

M.

Hramadzianie! Para wysyłać hrošy na swaju rodnuju hazetu „B. Krynicu" na 1930 hod!

Z biełaruskaha žyćcia.

PAD POLŠČAJ.

Z dziejnaści Bieł. Pas. Klubu. Biełaruski Pasolski Klub dnia 15 h. m. padaŭ u Sojmie interpelacyi: 1, u sprawie bićcia palicejskimi ŭ Nawajelni Michasia Maroza i 2, u sprawie pieraškody palicyjaj u pracy hurtkoŭ Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury ŭ Smarhonskaj hminie, Ašmianskaha paw.

2 biełaruskija lekcyi. U niadzielu 19 h. m. u w. Worakomščynie, Dwareckaj hm. Nawahradzkaha paw. pračytany dźwie lekcyi: 1) na temu „Biełarusy i ich imkneńni" pračytaŭ pasoł Stepowič, i 2) na temu „Historyja biełaruskaha školnictwa" pračytaŭ pasoł Karuza.

Prywitalnaje piśmo: „Rodnaj „Krynicy" z pryčyny świat Božaha Naradžeńnia i Nowaha Hodu šlu jaknajščyrejšyja pažadańni i z usiaho serca dziakuju za toje, što prypływała da mianie ŭ dalokuju staronku i prynosiła čystuju wadzicu palohki duchowaje, wiery i nadziei na świetłuju budučyniu.

Z hłybokaju pašanaj *Siarhiej Piajun*".

Arcybiskup Jałbžykoŭski praciŭnik katalickaha źjezdu Biełarusaŭ i Litoŭcaŭ. Jak dawiedywajemsia, siarod litoŭskaha i biełaruskaha katalickaha hramadzianstwa paŭstała dumka sklikańnia katalickaha źjezdu Litoŭcaŭ i Biełarusaŭ dzieła supolnaj narady nad sprawami źwiazanymi z patrebami biełaruskaj i litoŭskaj ludnaści.

Dzieła sklikańnia źjezdu zarhanizawaŭsia specyjalny kamitet, złožany z biełarusaŭ i litwinoŭ. Hety kamitet dnia 19 h. m. delehawaŭ swaich pradstaŭnikoŭ: staršyniu Tymč. Litoŭskaha k-tu p. Stašysa i biełarusa, stud. U.S.B. M. Pieciukiewiča da wilenskaha arcybiskupa Jałbžykoŭskaha pawiedamić arcybiskupa ab majučymsia adbycca katalickim źjeździe. Arcyb. Jałbžykoŭski delehatam zajawiŭ, što da sklikańnia katalickaha źjezdu Litoŭcaŭ i Biełarusaŭ nie dapuścić, matywujučy swaju zajawu tym, što Litoŭski Tymč. Kamitet byccam nielojalna pastupiŭ u adnosinach da arcybiskupa, padajučy žałaby da Nuncyja Apostalskaha ŭ Waršawie i da Stalicy Apostalskaj u Rymie. Pry hetym arcyb. Jałbžykoŭski damahaŭsia ad staršyni Tymč. Lit. K- u p. Stašysa adklikańnia padanaj litoŭcami žałaby da Apostalskaj Stalicy. Staršynia Lit. K-tu p. Stašys zajawiŭ, što fakty padanyja ŭ žałabie da Apostalskaj Stalicy jość praŭdziwyja, a dzieła hetaha adklikać ich Litoŭski Kamitet nia dumaje Zawiazałasia miž delehacyjaj i arcyb. Jałbžykoŭskim wostraja dyskusyja i sprawa katalickaha źjezdu Litwinoŭ i Biełarusaŭ delehacyjaj arhanizacyjnaha kamitetu z metropolitalnaj duchoŭnaj uładaj astałasia nia wyrašanaj.

Spektakl-kancert. U subotu 18 h. m. T-wa Bieł. Škoły ŭ Wilni ładziła spektakl-kancert. Pradstaŭlena drama „Adnojčy wiečaram" Lisienki i chor prapiajaŭ nieskalki biełaruskich pieśniaŭ.

Fantastyčnyja trubadury. U pałowinie hetaha miesiaca pakazałasia na świet hazecina „СЬВІТАНЬНЕ" Nr. 2 i zajawiła, što jana nia lubić usiaho taho biełaruskaha, što jość nacyjanalnaje. Dla redaktaroŭ „СЬВІТАНЬНЯ" stramiakom pad nohciem; — časopiś biełaruskaj moładzi „ШЛЯХ МОЛАДЗІ", arhanizacyja biełaruskaj moładzi „Budučynia", drukawanaja kirylicaj „Bieł.-Krynica", biełaruskaja biblijateka-čytalnia i pradawanyja pa źnižanaj canie biełaruskija knižki A najhorš pisakam „СЬВІТАНЬНЯ" nie padabajecca stary biełaruski muzykalny instrumant duda, ihru jakoj jany ŭ swaim „СЬВІТАНЬНІ" užo čujuć, jak symbol nacyjanalnaha biełaruskaha adradžeńnia ŭ Zachodniaj Biełarusi i heta ich mocna niepakoić. Tak, panočki, symboličnyja tony biełaruskaj nacyjanalnaj dudy ŭžo hromka raznosiacca nia tolki ŭ Zachodniaj Biełarusi, ale i ŭ akupawanaj maskoŭskimi komunistami Radawaj Biełarusi. My wierym i wieryć biełaruski narod, što hetych nacyjanalnych biełaruskich tonaŭ — biełaruskaha nacyjanalnaha adradžeńnia, a ni wy trubadury fantazii, ani pustahałowyja sanatary nia spyniać i hetyja biełaruskija nacyjanalnyja tony saljucca ŭ adnu pryhožuju biełaruskuju narodnuju melodyju.

Z dziejnaści hurtkoŭ Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury. Hurtok B. I. H. i K. u Świrydawičach Ašmianskaha paw. 8 h. m. ładziŭ biełaruskaje pradstaŭleńnie. Adyhrany: „Lekary i Leki" i „Mikitaŭ Łapać" z dapaŭnieńniem deklamacyi biełaruskich wieršaŭ.

Toj samy hurtok z takoj samaj prahramaj ładziŭ 9 h. m. pradstaŭleńnie ŭ w. Pasynkach Ašmianskaha paw.

Z Litoŭskaha žyćcia.

Z NIEZALEŽNAJ LITWY.

Adno z ważniejšych zdareńniaŭ. Jak pišuć hazety, litoŭskaje hramadzianstwa za najważniejšaje zdareńnie ŭ litoŭskim žyćci ŭ minułym hodzie ŭważaje reorhanizacyju ŭradu. Mnohija dumali, što heta reorhanizacyja wyklića kryzys haspadarčy i ŭnutranyja zabureńni. Pryjuščeńni adnak hetyja akazalisia pamyłkowyja, bo jak u žyćci palityčnym, tak i ekanamičnym pieramoh zdarowy rozum narodu.

Nowaja opera. Teatr, muzyka, paezija raźwiwajucca ŭ Litwie duža pamysna. Apošnim časam kompozytar Karnawičius napisaŭ muzyku da nowaj litoŭskaj opery, źmiest katoraj uziaty z tworu Ad. Mickiewiča „Grażina". Hatak zawiecca i sama opera.

Z LITWY PAD POLŠČAJ.

Nadhrobak Wial. Kn. Witaŭtu. Apošnim časam prabywaŭ u Wilni wiedamy litoŭski dziejač z časoŭ pradwajennych D. Malinoŭski. Jon adwiedaŭ arbyb. Jałbžykoŭskaha i prasiŭ u jaho zhody na zbudawańnie ŭ wilenskaj katedry nadhrobku u čeść Wialikaha Witaŭta. Arcyb. byccam adnioŝsia da hetaha prychilna. Prajekt swoj D. Malinoŭski dałažyŭ Tymč. Lit. K-tu, dzie takža spatkaŭ spahad i zacikaŭleńnie.

Kanfiskata i sud. Paśla kanfiskaty Nr. 5 „Vilniaus Rytojus" u redakcyi byŭ zrobleny wobysk. 16 h. m. sud razhladaŭ sprawu redaktara „Viln. Ryt." Nowika i za stačciu min. h. „Pośle adychodu Waldamarsa" zasudziŭ na 100 zł. štrafu.

Antolohija (zbornik adryŭkaŭ z roznych tworaŭ) litoŭskich paetaŭ papolsku. Poetka J. Wichert Kajrukštis pierakłała na mowu polskuju pa niekulki tworaŭ daŭniejšych i ciapierašnich litoŭskich paetaŭ i swaje pierakłady dumaje wydać drukam. Praca heta budzie mieć bačyn 200.

Z ukrainskaha žyćcia.

Jubilej ukrainskaj hazety „Діло" Ukrainskaja hazeta „Діло", jakaja ciapier wychodzić u Lwowie štodzień, 13 h. m. światkawała jubilej 50-lećcia swajho isnawańnia.

„Діло" pačało wychodzić u 1880 h. i wychodziła da 1882 h. dwa razy ŭ tydzień, ad 1883 da 1887 h. — try razy ŭ tydzień, a ad 1888 h. wychodzić štodzień.

Z pryčyny jubileju paŭwiakowaha isnawańnia i wiernaj pracy „Діло" dla sprawy bratniaha nam ukrainskaha narodu, wyražajem hetaj hazecie swaje pažadańni pamysnaj i karysnaj pracy dla dabra ŭkrainskaha narodu ŭ budučyni.

Ukrainski narod protestuje procił komunistyčnych hwałtaŭ u Radawaj Ukrainie. Kamunistyčnyja ŭłady tasujuć teror nia tolki da biełaruskaha nacyjanalnaha ruchu ŭ Radawaj Biełarusi, ale nia z mienšaj siłaj, a moža jašče i z macniejšaj represijaj teroryzujuć ukrainski nacyjanalny ruch u Radawaj Ukrainie. Suproć hetaha teroru ŭkrainski narod prad kulturnym świetam hołasna pratestuje.

14 XII. 1929 h. hetaki pratest wyrazili prafesary Ukrainskaj Haspadarčaj Akademii, 22 XII. 1929 h. sialanie i rabotniki na swaim sabrańni ŭ Tustanowičach. Wyrazili taki-ž pratest i ŭkrainskija arhanizacyi: „Proświta", „Sokił" i hurtki „Ridnoj Školy".

Šutaŭski hurtok ładziŭ lekcyju 26XII. 1929 h. u w. Šutawičach Ašmianskaha paw. Lekcyju ab značeńni kooperacyi pračytaŭ W. Šutowič.

Dnia 5 h. m. W. Šutowič pračytaŭ lekcyju ŭ w. Swirydawičach na temu „Biełaruś i Biełarusy", a 9 h. m. hetu samuju lekcyju pračytaŭ u w. Pasynkach.

Śmierć hram. Dušeŭskaj. Nadowiačy pamiorła ŭ Wilni maci wiedamaha biełaruskaha dziejača inž K. Dušeŭskaha. Niaboščycu pachawaŭ Ks. Ad. Stankiewič na antakolskich mohiłkach. Z pryčyny hetaj žałoby redakcyja „B. K." wyražaje siamji inž. Dušeŭskaha swajo ščyraje spačućcio.

Z RADAWAJ BIEŁARUSI

Arыšty biełarusaŭ u Miensku. Pawodle wiestki „Kur. Wil." u apošnija časy balšawiki aryštawali wiedamaha biełaruskaha dziejača b. staršyniu Biełaruskaj Respubliki W. Łastoŭskaha i mnoha inšych biełaruskich dziejačoŭ. Usie aryštawanyja pasadžany ŭ mienskim wastrozie.

Tyja baćki, katoryja padali deklaracyi na biełaruskija škoły, niachaj wiedajuć, što jašče buduć prawiarać ichnaje žadańnie, jašče pryjedzie školny inspektar i budzie pytacca, ci sapraŭdy jany choćuć školy biełaruskaj. A moža chto budzie strašyć i adhawarywać, dyk pomnicie, nie paddawajciesia nijakim namowam ci pahrozam, budźcie stojkimi da kanca ŭ swaich damahańniach rodnaj školy!

Z Polšči.

Sojmawyja kamisii: konstytucyjnaja i budžetnaja pracujuć. Konstytucyjnaja kamisija razhladaje prajekty źmieny polskaj konstytucyi i padhataŭlaje prajekt źmieny da razhladu na plenum Sojmu i hałasawańnie nad źmienami. Budžetnaja kamisija razhladaje ŭradawy prajekt budžetu na nastupny budžetny hod i tak-ža jaho padhataŭlaje na plenum Sojmu. U budžetnaj kamisii pradstaŭnik ukrainskaha pasolskaha klubu padaŭ prajekt utwareńnia ŭkrainskaha ŭniwersytetu ŭ Lwowie. Jon damahajecca skasawać budžetnuju pazycyju ŭ sumie 90 tysiač zł., praznačanuju na ŭtwareńnie Ukrainskaha Instytutu ŭ Krakawie, a na heta miejsca ŭstawić try z paławinaj milijonaŭ zł. na ŭtwareńnie Ukrainskaha Uniwersytetu ŭ Lwowie.

Razwał u B.B. Skleiŭšysia ŭ adno dzieła wybaraŭ u 1928 h. „Partyja Pracy" i „Sajuz Naprawy Respubliki" pad nazoŭ „Zjednoczenie Pracy Miast i Wsi" i pryłučyŭšysia da ich jašče sioj-toj „sanatar"—stwaryłasia na wyhlad adna palityčnaja partyja „Biespartyjny Blok Supracoŭnictwa z Uradam." Ideolohijaj hetaj partyi było — „supracoŭnictwa z uradam i maršałkam Piłsudzkim."

Ciapier-ža hetaja partyja pačała razwaliwacca. „Partyja Pracy" pajšła swajej darohaj— pryznajučy parlementarnaju adkaznaść uradu, a „Sajuz Naprawy respubliki" swajej darohaj — imknučysia da silnaj ułady prezydenta, h. zn., kab urad adkazny byŭ prad prezydentam.

Cikawa, u jaki ciapier bok pachilacca byŭšyja ŭ našym kraju wojty? Ci jany pryłučacca da katoraha z hetych kirunkaŭ, ci buduć bałtacca pamiž adnaho i druhoha kirunku? A moža taksama znojduć swoj kirunak?

Z zahranicy.

58-aja sesija Lihi Narodaŭ zakončana. Heta sesija Lihi Narodaŭ trywała tolki ad 13 da 16 h. m. Na hetaj sesii kalejna wypała być staršynioj pasiedžańnia polskamu pradstaŭniku — ministru zahraničnych spraŭ Zaleskamu, jaki ŭ swajej pramowie, jak staršynia hetaha pasiedžańnia, wyraziŭ žal pa pamioršym niamieckim pradstaŭniku Štresemanu, katory ŭ swoj čas u hutarcy z min. Zaleskim aburajučysia stuknuŭ kułakom pa stale. Sesija Lihi zakryłasia dnia 16 h. m. paśla atrymańnia telehramy ad niamieckaha kanclera Millera, u jakoj jon ad imia Niamieččyny dziakawaŭ za ŭšanawańnie niaboščyka min. Štresemana.

Komunisty prabujuć zrabić rewolucyju ŭ Niamieččynie. Nadowiačy komunisty ŭ adnym mieście prabawali swaich sił i wystupili z probnaj rewolucyjaj. U wyniku hetych probaŭ šmat zabitych, a jašče bolš ranienych. Niamieckija hazety pišuć, što niamieckija komunisty wykonywajuć plan kominternu, pawodle jakoha ŭ Niamieččynie 1 lutaha maje adbycca wialikaja komunistyčnaja demonstracyja, jak hieneralnaja padhatoŭka da komunistyčnaj rewolucyi.

U S. S. R. i na mahilniku niama supakoju. Zaŭziataje zmahańnie balšawikoŭ z relihijaj narušaje i supakoj pamioršych. Pietrahradzkija balšawickija ŭłady pastanawili paźbirać usie kryžy i ŭsialakaha rodu pamiatniki i abharodki na mahilnikach. Komunisty abličyli, što z kryžoŭ i pamiatnikaŭ na mohiłkach buduć mieć nieskalka ton žaleza.

Na Dalokim Uschodzie wajenny pažar prytuch. Paśla pierastrełkaŭ miž chinskim wojskam i čyrwonaj armijaj S.S.R.R. i paśla masawych rastrełaŭ čyrwonaj armijaj u Mandžuryi, chinskija ŭłady addali toj čyhunačny šlach, za jaki čuć niezhareŭsia pažar wajny, i nawiazali z S.S.R.R. dyplomatyčnyja znosiny.

Federacyja eŭrapejskich dziaržawaŭ. U Ženewie 17 lutaha s. h. adbudziecca ekanamičnaja konferencyja. Na hetaj konferencyi francuski minister Brijan maje wystupić z memorjałam u sprewie rearhanizacyi eŭrapejskich dziaržawaŭ.

* * *

Hej, zima! z jakoj krainy
Ty da nas pryšła ŭ haściny? —
I žałoba zachawała
Biełym, śnieżnym pakrywałam.

Zaprahu ja „waranoha"
Bo na sercy žalu mnoha,
I biazdolny, adzinoki
Ja pajedu ŭ świet šyroki...

Budu jechać ja pa woli,
Jak wichor u čystym poli,
Mo' spatkaju na marozie
Našu dolu u darozie?...

Hej, zwanočki! Wy źwinicie,
Pieśni — kazki hamanicie!
Kab nia čuć, jak siracina —
Płača rodnaja Kraina...

Koko.

Ab haspadarcy.

Para ŭžo i ab hetym padumać.

„v" čytajecca jak „w".

Nie chaciełasia-b być prarokam, što sialetn upadak cen na ŭsie amal pradukty ziemlarobskaj vytvorčaści ŭ poli źjaŭlajecca hroznym pačatkam strašnaha kanca. Uzbahacieŭšaja za čas vajny dalokaja zahranica kinuła na naš rynak vialikaje mnostva tanna vyrablenaha zbožža i hetym niamiłaserna źbiła na jaho ceny. Kali heta dy patryvaje jšče hod jaki, dyk doraha kaštujučaje ŭ nas vyrablańnie ziamli, hnajeńnie jaje i absieivańnie pierastanie susiom apłačyvacca. Dalšym naśledztvam takoha stanu budzie niaminučy ŭpadak našaha, čuć tolki ačuniaŭšaha, ziemlarobstva, bo konkuravać z zamorskaj zahranicaj, dzie ziamla rodzić niavidanyja ŭ nas uradžai amal biaz pracy i hnajeńnia, my nikoli nia zdužajem. Dyk jak-ža tut być?

Baranicca ad napłyvu da nas čužoha zbožža my nia možam, bo nia my siahońnia haspadary ŭ svajej chacie i zakony dla nas pišuć biaz nas. U hranicach mahčymaści zatoje kožnaha dumać trochu zdolnaha haspadara jość dastasavać bolš-mienš kirunak vytvorstva ŭ svajej ułasnaj haspadarcy da vytvaryŭšychsia siahońnia varunkaŭ.

Treba padumać ab źmienie kirunku haspadarki. Dahetulešni kirunak našaje ziemlarobskaje haspadarki adznačaŭsia da peŭnaj miery adnabokaściu. Polnaja haspadarka pieravažyvała i dahetul daloka jšče pieravažyvaje haspadarku hadaŭlanuju. Hetu apośniuju treba siahońnia abaviazkova padniać vyžej, bo hadaŭlanyja pradukty ziemlarobstva našaha jšče zahraničnaj kankurencyjaj hetulki nie zahrožany.

Pieramiena kirunku ziemlarobskaj vytvorčaści nia jość adnak sama ad siabie tolki zaležnaj, bo čym-ža karmić žyviołu, jak ničoha nia ŭrodzić na poli? Tamu ŭsie dahetulešnija zdabytki ŭ polnaj haspadarcy treba i na budučyniu zachavać i dalš vučycca. Pobač z hetym adnak treba bolš čym dahetul źviarnuć uvahu na hadoŭlu.

Z druhoha boku adnak viedama i toje, što hadoŭla, kali šmat moža haspadaru dać, to nia mała i ad jaho patrabuje. Nia kožny moža być dobrym hadaŭcom, a toj, chto im być choča, musić mieć urodžanyja da hetaha zdolnaści i pracaj zdabytuju navuku, jakaja daje mahčymaść tymsamym mnostvam pošaru vykarmić i bolš i mienš. Biada tolki ŭ tym, što nia kožnamu navuka dastupna, asabliva-ž tamu, chto ŭžo na haspadarcy siadzić i jej kiruje. Ludzi majuć adnak i na heta patrebnuju pomač: źbirajucca razam u hurtki hadaŭcoŭ tej žyvioły, jakuju chočać hadavać. Hetak paŭstajuć hurtki (koły) hadaŭcoŭ dojnych karoŭ, plemnych, abo kormnych śviniej, kurej i h. d. Kožny hurtok asobna! Hetki hurtok vypisyvaje sabie instruktara, jaki najmienš raz u dva tydni pierahladaje haspadarku, daje rady, sastaŭlaje kormnyja porcyi i h. d.

Hetkim čynam dapracavalisia da dobrych vynikaŭ usie narody, što słyvuć siańnia na cely śviet jak dobryja hadaŭcy i dobryja hrošy za svaju pracu ahrabajuć. Čamu-b naš Biełarus hetaha nie patrapiŭ?

(*Z pracaŭ inž. Ad. Klimowiča*).

DA NAS PIŠUĆ.

PISAKA Ŭ „NAŠ PŠYJACIEL" MACHLAR.

Žodziški, Wialejskaha paw. Dawiałosia mnie adzin raz zacikawicca ksiandzoŭska-panskaj hazecinaj „Naš Pšyjaciel." Pad rukami lažaŭ 51 numar z 1929 h. hetaj hazeciny. Padumaŭ sabie — dawaj pierahledžu, što tut dobraha pisać i ci sapraŭdy zasłuhoŭwaje heta hazecina na takija pachwały, jakimi abdaraje jaje ks. Dronič? Pierakidaju kartačku za kartačkaj — ničoha cikawaha. Až raptam znachodžu karespandencyju z Žodzišak. Čytaju i wačom swaim nia wieru. Čaho-ž tam nie čaŭpiecca! Nawat da taho załhaŭsia panski pisaka, što biełaruskich pasłoŭ nazwaŭ žydami.

Dalej ŭ hetaj karaspandencyi „N. Pšyjaciela" spatykaju i mnoha bolš niedarečnaściaŭ, wyklikajučych śmiech i świedčačych ab tupahałowaści pisaki. Pisaka heny na terytoryi Žodziskaj parafii bačyć balšawickija hazety i čuje balšawickija pieśni, čaho da hetaj pary ŭ nas nia było i ciapier niama.

Słowam, pisaka ŭ „N. P." wyjawiŭ usiu swaju pahanskuju nienawiść da ŭsiaho, što jość biełaruskaje, čym jašče raz zaznačyŭ swaju słabaść u zmahańni z Zodzisnymi biełarusami.

Žodzisny.

DEHIENERAT AB BIEŁARUSKAJ MOWIE.

Brasłaŭ. U endeckaj hazecie „Dziennik Wilenski" (Nr 11 s. h.) niejki zwarjacieŭšy na seksualnaści „kresowy" pan R. źmiaščaje swaje susim zhniŭšyja ŭ zdehienerawanym jaho arhaniźmie dumki. Z usiaje pisaniny ŭ „Dz. Wil." pana R. ab biełaruskaj mowie ŭ Brasłaŭskim pawiecie widać, što aŭtar „filolohičnych" wywadaŭ biełaruskich słoŭ, susim pamiešany na seksualnaści. Hniły rozum p. R. u wa ŭsich admienach biełaruskich słoŭ maje paniaćcie tolki seksualnaje.

Achwota hetaha pana R. znajści abaznačajučy adno—termin—„hukaje" toje, što papolsku abaznačajecca „poluje" abo „pokryć" świedčyć ab jaho naturalnym zbačeńni i pamiešanaści na seksu naści.

U polskaj mowie jość słowy „poluje, pokryć, pokrył, i h. p, katoryja musić tak-ža ŭ hniłoj haławie p. R. pradstaŭlajuć tolki toje dziejańnie, ab čym jaho pierahniŭšyja mazhi dumajuć.

Dziwicca prychodzicca, što „Dz. Wil.", jaki lubić wystupać u abaronie maralnaści dy źmiaščaje takija durnyja i biasstydnyja wywady ŭ maralna pierahniŭšaha aŭtara.

Pry hetym p, R. tak nałhaŭ ab biełaruskaj mowie, što i papraŭlać jaho machlarstwa nia warta. Jak widać, dyk u hetaha p. R. nia tolki mazhi nie ŭ paradku, ale nie reahuje ŭ jaho ŭžo i słuch. Bo z zapisanych im byccam biełaruskich słoŭ u Brasłaŭskim pawiecie widać, što hety pan abo nikoli ŭ Brasłaŭščynie nia byŭ, abo nia susim dobra čuje.

Brasłaŭski biełarus

MOŁADŹ, APAMIATAJSIA.

Wišniewa, Wałožynskaha paw. U našym miastečku što sierada adbywajucca kirmašy. Na druhi dzień prawasłaŭnych kalad sabrałasia ŭ miastečka šmat moładzi. Adny ŭ carkwu, a inšyja tak sabie na kirmaš. Z pryčyny świata i kirmašniaha dnia wypili zdorawa i pačali bicca. Bojka „razyhrałasia" tak šyroka, što nierazbirajučysia chto kaho bje, tolki j bili adzin druhoha. Nawat i sama bojka zhubiła ŭsialaki sens i chto kaho biŭ i chto byŭ pa tym ci inšym baku hetych „wajaŭnikoŭ" — adny druhich nia znali. Znali tolki adno—bić i bić, a kaho bić, dyk usio roŭna, aby kaho, aby bić.

Soram, Tabie moładź, być takoj biazhłuzdaj. Hetaki wypadak moža zdaracca tolki siarod dzikaroŭ. Styd i hańba za takija pastupki!

Moładź darahaja! Kiń swaje dzikija zwyčai—bicca. Šukaj sabie światlejšych šlachoŭ da lepšaha zaŭtra. Wypišy swaju rodnuju hazetu, čytaj jaje i wučysia być ludźmi, a nie źwiaratami. Zarhanizuj swaju biełaruskuju kulturna-praświetnuju arhanizacyju. U arhanizacyi, padparadkawaŭšysia dyscyplinie arhanizacyjnaj, zmožaš pazbycca pjanstwa i dzikich pastupkaŭ bićcia adzin druhoha. Braty, apamiatajciesia i źwiarniciesia z błudnaj darohi na šlach świetły!

Kirmašnik.

BŁAHIJA NAWYKI.

W. Hraskoŭščyna, Świancianskaha paw. Jasna ŭsim, što ludzi, jakija nie pracujuć nad saboj, majuć błahija nawyki. U nas hetakija pustyja ludzi prywykli ihrać u „wačko". Hetyja ihraki, ihrajučy ŭ hetaje „wačko", časta miž sadoj bjucca.

Darahija braty! Kińcie hetaj pustatoj zajmacca. Waźmicie lepš u ruki hazetu. Hazeta was budzie wučyć, praświačać, a karty wiaduć tolki da zhuby.

K. Sakoł.

ZDAREŃNIE, Z JAKOHA NIA MOŽNA BRAĆ PRYKŁADU.

Tabaryški, kala Wilni. U nas jość „Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej", jakoje isnuje ad 1926 h. Hetym „Stoważyszeniem" apiakujecca ks. W. - Karačeŭski.

Henyja „stowažyšency" zładzili na Kalady wiečarynu i dobra pabilisia, nawat i strely byli čutny.

Hetyja pastupki nikomu nie padabajucca, nie spadabalisia jany i apiakunu ks. W.-K.

Cikawa, jak paśla ŭsiaho hetaha ks. W.-Karačeŭski budzie zaachwočywać u hetaje „stowažyzenie„ našu moładź i ci budze dalej chwalić „stowažyszenie" i „stowažyšencaŭ"?

Siluk.

AB ŽYĆCI SIALAN U BRASŁAŬSKIM PAW.

Užo dwa hady padrad prajšli, kali sielanin naš nia moh sabrać z swajej niwy i nasieńnia. Jakoje jość niaščaście sielaninu nieŭradžaj, chiba kožny, chto choć krychu znaje wiosku, daskanalna wiedaje. Nia wiedajuć musić tolki tyja ludzi, katoryja wyznačajuć padatki i daličywajuć da padatkaŭ pracenty za niezapłačanyja padatki. A padatkaŭ henych i pieraličyć trudna: — kamunalnyja, sojmikowyja, dachadowyja, hminnyja, dziaržaŭnyja, asekuracyjnyja (strachoŭka) i inš. i na ŭsie rastuć pracenty. Naš sielanin nie zapłaciŭšy ŭ praciahu hodu hetych padatkaŭ, prosta hublaje ich lik z pryčyny narastajučych pracentaŭ.

U kancy niama wiedamo, što ważniej ci padatki, ci pracenty za niepłačanyja padatki i što ŭpierad płacić i z jakoha boku pačać, kab prystanawić rost hetych pracentaŭ. I tak pracenty ŭsio rastuć, da niezapłačanych padatkaŭ adnych wyznačajucca druhija (na druhi hod), ad tych iznoŭ pracenty rastuć. Słowam, sielanin naš ciapier uwieś u hetych pracentach. A skolki ich treba budzie zapłacić — dyk sielaninu ablićyć trudna.

Čujučy sielanin hetakija daŭhi pracentaŭ i daŭhi padatkaŭ, prosta hublaje nadzieju paŭstać na nohi i pry lepšych hadoch uradžaju, bo hetaje niaščaście nieŭradžaju praz dwa hady, aprača źniščeńnia sialanskich haspadarak i zdaroŭja ad niedajadańnia — ŭwahnała našych sialan jašče ŭ doŭh padatkaŭ, ad jakich usio rastuć pracenty.

Ab hetym treba było-b adpawiednym dziejnikam pawažna padumać i pryjšci našamu sialanstwu z dapamohaj duchowaj badzioraści, h. n. ŭparadkawać pradusim hetyja padatkawyja daŭhi i dać zabiespiačeńnie na pryšłaść. Takaja ŭžo dapamoha našamu sialanstwu ŭ peŭnaj miery padymie badzioraść i bolšuju nadzieju na lepšaje zaŭtra.

A siła duchowaj badzioraści jość wialikim dziejnikam pry zmahańni z biadoj. J. M.

NABIWAJUCCA Z „NASZYM PRZYJACIELEM."

Kreŭskaja parafija. Chodziačy da kaściola, možna časta pačuć, jak probašč kreŭski zaklikaje ludziej, kab čytali hazetu „Nasz Przyjaciel", chwalačy, što hetaja hazeta wielmi karysnaja. Nawat pad kaściołam pradajuć — što niadzielu i što świata hetaju hezetu.

Parafijanie kreŭskija ŭsie Biełarusy, za wyniatkam uradoŭcaŭ i spalanizawanych panoŭ dy šlachty. Dyk čamu-ž tak ksiondz padachwočwaje našych ludcoŭ čytać „Našaha Przyjaciela." Ci nia było-b karyśniej, kab ksiondz padachwočywaŭ čytać našych Biełarusaŭ biełaruskuju katalickuju hazetu, jakoj jość „Chryścijanskaja Dumka." Našyja ludcy pawinny ablinuć hetych „Našych Przyjacielaŭ" pačać damahacca, kab u kaściole zawiešci zamiest polskaj, čužoj nam mowy, swaju biełaruskuju rodnuju i miłuju nam mowu i čytać swaje biełaruskija hazety.

Katalik.

PALICYJANT PASŁA „PRZYWOŁUJE DO PORZĄDKU".

Warakomščyna, Nawahradzkaha paw. U niadzielu 19 studnia wioska Warakomščyna wyhladała niazwyčajna. Što tut robicca?—padumaŭ kožny. Moža paŭstańnie jakoje? Moža jakich wialikich prastupnikaŭ łowiać? Wulica rałłasia ad palicyi. Adnych mundurowych ja naličyŭ čałwiek 6. A byli i tajnyja. Adny z ich adziety pa miastowamu, druhija, ci wy bratočki pawierycie, apranulisia ŭ kažuchi!

Akazywajecca heta „mabilizacyja" adbyłasia z pryčyny pryjezdu pasłoŭ z Bieł. Chryścijanskaj Demokracyi, Karuza i Stepowič, jakija ładzili ŭ nas lekcyi ad imia Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury.

Choć pry toj zbrojnaj asyście ŭ nas nia ŭsie adważylisia iści na lekcyi — ja adnak pajšoŭ.

Pasoł Stepowič wyświatlaŭ ważniejšyja mamenty z našaj historyi i, kali dajšoŭ da ciapierašnich časoŭ i siahońniašniaha palityčnaha pałažeńnia, prysutny na lekcyi kamandant pastarunku z Nowajelni zajawiŭ „przywołuję Pana do porządku".

Nia ścierpiŭ pasoł hetaha niaprošanaha maršałka i ŭžo inšym tonam zaklikaŭ palicyjanta da paradku, paśla čaho skazaŭ da prysutnych: „palicyjant swaim wystupleńniem jak nia treba lepiej paćwierdziŭ maje słowy ab tym, jakija ŭ Polščy panujuć „paradki."

Na druhoj lekcyi, jakuju čytaŭ pasoł Karuza ŭ sprawach školnych, naš kamendant siadzieŭ, jak świancony. Mała taho: źniuchaŭ, što moža być drenna, dyk dawaj pa lekcyjach tłumačycca i pieraprašać pasłoŭ.

Dobra było-b, kab pasły zapytalisia p. starastu, ci jon nia maje na druhi raz pasyłać razumniejšych palicyjantaŭ, jakija-b wiedali, dzie i jakoha „porządku" im treba pilnawać.

Nia toj.

ABMYŁKU TREBA PAPRAWIĆ.

w. Barani, Świancianskaha paw. Nia wielmi daŭno pasoł Stepowič u našaj wioscy pačaŭ namaŭlać našych ludziej, kab isnujučuju polskuju školu pieramianić na swaju, biełaruskuju. Nichto hetamu nie spraciwiŭsia. Zhadzilisia ŭsie, aby tolki sabraŭsia patrebny kamplekt dziaciej.

Ale, widać, źniuchali heta našy pany u Świancianach i pašukali sabie parabkoŭ u Baraniach, kab zabić biełaruski duch u našaj wioscy nażal biełaruskimi rukami. Takija parabki i padlizy našlisia. Pačali jany zakładać polskuju arhanizacyju „Koło Młodzieży Wiejskiej" pry pomačy wiadomaha ŭ nas Piatruka. Na pieršym arhanizacyjnym sabrańni źjawiŭsia zaprošany palicyjant. Prawadyry schodki da taho pasunulisia ŭ swaim łakajstwie, što adrazu zahawaryli na sabrańni papolsku. Adniało im, bačycie, rodnuju mowu.

Treba dumać, što baranskaja moładź zapisywajučysia ŭ hetu polskuju arhanizacyju, nia wiedała što robić i dziela hetaha swaju abmyłku skora paprawić.

Mała taho. Treba u Baraniach załažyć swoj biełaruski hurtok moładzi naŝoŭšy, peŭnie-ž, luhziej adpawiednych. Nia dziwa, što moładź troški baicca zakładać biełaruskuju arhanizacyju, bo ŭ nas bywali palityčnyja aryšty. Ale kaža prykazka: waŭkoŭ bajacca — u les nie chadzić. Urešcie niachaj baranskaja moładź wiedaje, što zakładać swaje arhanizacyi nichto zabaraniać nia moža, bo heta dazwolena zakonam.

L. . . .a

PANSKAJA MAŁAČARNIA

Bienica, Maładečanskaha paw. U nas była zarhanizawana na karotki termin małačarnia. Heta małačarnia šumna nazwana kooperatyŭnaj. Ale woś, na biadu, nia šyroka jana abapiorłasia na pajščykaŭ, jak heta naležała-b kooperatyŭnaj arhanizacyi. Kiraŭnictwa hetaj małačarni było ŭ rukach abšarnika Bienickaha dwara i jaho kampanii. Dziela hetaha jana nie mahła i pašyryć swajej dziejnaści. Małačarnia na wioscy — heta reč nieabchodnaja, ale da wiadzieńnia hetaj sprawy treba adpawiednych ludziej h. zn. i fachoŭcaŭ i ŭmiejučych arhanizawać našaje sialanstwa. Pry hetym treba brać pad uwahu i adnosiny kiraŭnikoŭ supałki da narodu. Arhanizacyja nia pryhon, nakinuć trudna.

Niaŭmalimy.

Z kraju.

Pažary. U mjnułaju niadzielu ŭ Ašmianie zhareła nowazbubawanaja paŭšechnaja škoła. Ašmianskaja pažarnaja straž nie mahła dać rady, dyk była wyklikana pažarnaja straž až z Wilni.

— U Subotnikach, Lidzkaha paw. kaladami zdaryŭsia ŭ špitali pažar, zhareŭ chleŭ. Ale, jak na dziwa, Subotnickaja pažarnaja straža źjawiłasia tušyć užo wuhołčyki. Nawat trubki pažarnaj znajšci nie mahli, kab zatrubić na pažar, dyk adzin sielanin zalez u kaścielnuju zwanicu i pačaŭ zwanić. Pažar tušyli sialanie, bo pažarnaj kamandy nie mahli sklikać. Subotnickija pažarniki tolki ŭ niadzieli i światy pakazwajucca ŭ formiennych šapkach na wulicy, a pažar tušać sialanie swaim sposabam, jak umiejuć.

— U Pastaŭskim pawiecie ŭ zašć. Zapašniki, Kazłoŭskaj hminy zhareŭ dom i ŭsie haspadarskija budynki. U Warapajeŭskaj hm. zhareli try humny.

Atobusowaja katastrofa. Na šašy Horadnia — Vilnia kala m. Aziory 11 h. m. aŭtabus, uzjechaŭšy na kamieńni, skaciŭsia u roŭ. U wyniku 11 čaławiek ranienych. Dwa ciažka ranienyja prywiezieny da Wilni ŭ špital św. Jakuba.

Znajdzieny hranat raniŭ 5 čaławiek. Sielanin w. Rudziški, Bakštaŭskaj hm. Wełožynskaha paw. znajšoŭšy na poli hranat i pryniosšy jaho da chaty chacieŭ razabrać. U časie razkrnčywańnia, hranat wybuchnuŭ i raniŭ 5 čaławiek, jakija źbiehlisia ahladać hranaty.

Usiačyna.

Zamiest kirylicy łacinka. U 1930 hodzie ŭ Juhasławii ŭwodzicca ŭ waŭsie ŭstanowy łacinskaja abeceda, a kirylica zastajecca tolki ŭ relihijnaj literatury.

Adkapali razwaliny biblijnaj Sadomy. U siarednim ciačeńni raki Jardanu na paŭwostrawie Arabskim adkryli razwaliny, ab jakich dadumywajucca, što heta astatki miesta Sadomy. Z adkrytych śladoŭ wynikaje, što Sadoma źniščana strašnym ahniom.

Niabosčyk adžyŭ. Z Meksyku pawiedamlajuć, što tam na chaŭturoch uźnikła niabywałaje zdareńnie pry apuščańni truny z niaboščykam u mahiłu. Truna ŭ hety čas adkryłasia i niaboščyk wylez stul dy kinuŭsia ŭciakać z mohilniku. Prysutnyja pry chaŭturoch z pierapałochu pačali kryčeć i taksama ŭciakać. Jak akazałasia — hety čaławiek byŭ zasnuŭšy na letarhičny son.

Ažaniŭsia z swajej rodnaj dačkoj. U časie suświetnaj wajny byŭ uziaty ŭ wojska niejki kupiec z Łodzi A. Blumstein. Pakinuŭ jon žonku z 9 hodniaj dačkoj. Prajšło niekalki hadoŭ i nijakaj wiestki nia było ab kupcy. Žonka jaho z dačkoj, z bankrutawaŭšy wyjechali na wiosku žyć. Dziaŭčyna hetaj kupčychi wyrasła i wyšła zamuž za bahataha kupca. Jak akazałasia praz dwa tydni paśla ślubu, što heta ažaniŭsia baćka z dačkoju.

15 tys. ludziej źmierzła. U Kitaju panujuć strašenna silnyja marazy. Padličana, što duža mnoha źmierzła ludziej, nie haworačy ŭžo ab skacinie. U paŭnočnaj prawincyi Šangh-Si zamierzła na śmierć ad marozu 15 tys. asob.

Kataloh

(Knihapis)

biełaruskich knih ułasnych kniharni „Pahonia" (Wilnia, Ludwisarskaja 1), a takža ŭziatych na prodaž ad inšych wydawiectwaŭ.

Д.

Друцкі-Падбярэскі Б. — Падручны Беларуска-Польскі Слоўнік (15,000 беларускіх слоў гражданкай і лацінкай). Віл. Выд. Б. Клецкіна. Вільня, 1929 г. Першы беларуска-польскі слоўнік. Стр. 294. Цана 7,00

Друцкі-Падбярэскі Б. — Байкі, гумар, сатыра. Сшыток I і II. Віль. Выд. Б. Клецкіна. Вільня, 1928 г. Стр. 64. Ц. 1,20

Друцкі-Падбярэскі Б. Байкі (па Крылову і інщых). Выд. аўтара Вільня, 1926 г. Стр. 32. Цана 0,40

Дварчанін I. — Хрыстаматыя новай беларускай літэратуры (ад 1905 г.). Вып. I. Стр. 82. Цана 1,50

Дварчанін I. — Хрыстаматыя н. б. л. Выпуск II. Стр. 117. Цана 2,50

Дварчанін I. — Хрыстаматыя н. б. л. Выпуск III. Стр. 292. Цана 1,50

Дварчанін I. — Хрыстаматыя н. б. л. Выпуск IV. Стр. 372. Цана 1,50

Дварчанін. I. — Хрыстаматыя н. б. л. Выпуск V. Стр. 482. Цана . . . . 2,00 Выд. Бел. Выд. Т-ва. Вільня, 1927 г.

Dwornik Dr. Fr. — Žyćcio Św Wacława. Wyd. u Prazie, 1929 h. Apisańnie žyćcia i dziejnaści Św. Wacława. Knižyca napisana cikawa, pryhoža wydana i bahata ilustrawana. Wydana z pryčyny 1000-ch uhodkaŭ śmierci Š. Wacława. Str. 92. Cana 1 00

Э.

Эвангельле паводле сьв. Лукі Выд. Компас. Лодзь, 1926 г. Стр. 86. Цана 0,10

Энгельс Фр. — Разьвіцьцё сацыялізму ад утопіі да навукі. Пераклаў Р. Асака. Выд. Бел. Сял.-Работн. Пасольскага Клюбу. Вільня, 1929 г. Стр. 136. Цана 2,50

Naša pošta.

W. Pakulniewiču. Ščyra dziakujem za światočnyja pažadańni. Drama „Krywawy Padziel" znachodzicca u Literaturnrm Addziele, adkul budzie dadziena adpawiednaja krytyka i ŭ swaim časie źmieścim. Ciapier u nas wielmi ciesna z miescam.

Kali padojdzie da druku, to budziem drukawać tolki u hazecie, bo wydać adrazu knižycaj nia majem naheta adpawiednych fundušaŭ.

J. Radziewiču. Hazeta naša wychodzić u miesiac dwa razy łacinkaj i dwa razy kirylicaj i dziela hetaha nia možam wysyłać Wam „polskimi litarami", jak Wy kažacie.

Ściap. Kulinie. Hazetu wyślem z 1.II. h. h. prysyłajcie padpisnuju płatu.

A. Račynskamu. Karespandencyju źmieścim, pišycie boŀš.

Andreju Krystyniuku. Hazetu dla Was pasyłajem akuratna, damahajciesia na pošcie.

Tannaja pradaž bieł. knih.

BIEŁARUSKAJA KNIHARNIA „PAHONIA"

(Wilnia, Ludwisarskaja Nr 1)

pradaŭžaje tannuju pradažu biełaruskich knih, jakich śpis kniharja wysyłaje, chto pryšle na heta marku na 10 hr.

Kniharnia na kožnaj z praznačanych dla tannaj pradažy knih robie značnuju ŭstupku, a na niekatorych ustupaje pałowinu (50 proc.). Tannaja pradaža ŭžo pačałasia i budzie trywać da 20.II. 1930 h. Hramadzianie, paśpiajšycie skarystać z hetaj redkaj akazii!

DYREKCYJA NAWAHRADZKAJE

Biełaruskaje, z prawami dziaržaŭnych, Himnazii abwiaščaje,

što ŭstupnyja na druhim paŭhodzi ekzameny adbuducca ŭwa ŭsie klesy

28, 29 i 30 studzienia 1930 hodu.

Da prośbaŭ ab pryjmie treba dałučyć: 1) metryku naradžeńnia, 2) paświedčańnie pawiatowaha doktara ab stanie zdaroŭja, 3) paświedčańnie taho-ž doktara ab paŭtornym pryščepie waspy, 4) dakument ab papiaredniaj nawucy i paświedčańnie maralnaści, kali byŭ pierapynak u nawucy.

U I klasu pryjmajucca dzieci ad 9 z pałowaj da 12 hadoŭ,

U II klasu pryjmajucca dzieci ad 10 z pałowaj da 13 hadoŭ,

U III klasu pryjmajucca dzieci ad 11 z pałowaj da 14 hadoŭ i h. d. pawialičajučy dla kožnaje nastupnaje klasy na adzin hod niżniuju hranicu wieku.

Kandydaty ŭ VIII klasu, a taksama dzieci, małodšyja za ŭstanoŭlenyja normy wieku, pryjmajucca z dazwołu Wilenrkaha Kuratoryŭmu, na imia jakoha naležyć padawać prośby cieraz Dyrekcyju Himnazii.

Dzieci zusim biednyja i siroty, ale zdolnyja i starannyja, atrymliwajuć stypendyi.

Pry Himnazii jość bursy dla chłopcaŭ i dziaŭčat.

Dyrekcyja Himnazii.

Redaktar Jan Paźniak. Bieł. Druk. im Fr. Skaryny. Wilnia, Zawalnaja № 6—10. Wydawiec Albin Stepowič.